

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ ТА АКАДЕМІЧНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Інноваційний розвиток вітчизняних підприємств передбачає системне впровадження досягнень науки в реальний сектор економіки, а також активізацію інноваційної діяльності організацій і бізнес-структур. Найважливішу роль у даному процесі повинна відігравати інноваційна діяльність закладів вищої освіти.

На сьогодні, Україна має достатньо потужний науково-технологічний потенціал, який складається з 277 закладів вищої освіти, 1,5 млн. студентів, близько 75000 викладачів з науковими ступенями, близько 54000 доцентів і професорів, 999 науково-дослідних інститутів, Національної академії наук України з 178 інститутами та 19000 дослідниками, декількома іншими національними академіями наук; десятилітніми традиціями визнаних у світі досліджень [1].

Кінцевою метою інноваційної політики держави є виведення на ринок нових конкурентних товарів та послуг, які забезпечуватимуть технологічне лідерство та кращий і безпечний рівень життя громадян країни. Проте, між виникненням ідеї та втіленням її на підприємствах є розрив (GAP) між дослідженнями та наступними інвестиціями приватного капіталу у результати досліджень.

Найбільш дієвим механізмом подолання є створення інноваційних продуктів та участь наукових груп в європейських програмах, зокрема в Рамковій програмі Горизонт 2020 та у новій програмі ЄС HORIZON EUROPE, яка буде діяти у 2021-2027 році [2]. У цих програмах велике значення надається регіональним стратегіям розумної спеціалізації (Smart Specialization), розвитку інфраструктури використання цифрових інновацій

(формується мережа цифрових інноваційних хабів – DIHs) та поєднання європейських інвестиційних коштів з структурних фондів ЄС з національними дослідницькими та інвестиційними програмами.

Саме університетам належить велика роль, як центрів освіти високого рівня та передових досліджень, а підприємницьким університетам ще додаються нові ролі осередку формування навичок ведення підприємницької діяльності, консалтингу для бізнесу, генерації проєктів за участю місцевого бізнесу і влади, центру суспільних комунікацій для формування інноваційних мереж і спільнот. Центр інноваційних технологій виступає як інноваційна система, котра в доповнення до розвитку власних інноваційних проєктів і інноваційної інфраструктури надає іншим організаціям інформаційно-консалтингові, науково-технологічні, інфраструктурні та виробничі сервіси з вирішення задач трансферу технологій і комерціалізації об'єктів інноваційної діяльності.

Аналіз діяльності закладів вищої освіти України з питань трансферу технологій та академічного підприємництва дозволив отримати наступні результати: з 277 закладів вищої освіти України лише 118 мають діяльність з трансферу технологій та академічного підприємництва та лише 76 університетів ведуть співпрацю з малим та середнім бізнесом та 60, що співпрацюють з великим бізнесом. найбільша кількість підприємств, з якими співпрацюють ЗВО України функціонують у сфері професійної, наукової та технічної діяльності, будівництва та переробної промисловості.

Необхідно відзначити, що вітчизняні заклади вищої освіти мають вагомі наукові та науково - технічні здобутки. В результаті аналізу 240 інноваційних розробок провідних ЗВО України [3], було визначено, що основними напрямками результатів науково - дослідної роботи ЗВО у вигляді новоствореної вдосконаленої конкурентоспроможної технології, продукції або послуги, що істотно покращує структуру та якість виробництва є наступні: агропромисловий комплекс і біотехнології; наукове супроводження безпеки та

оборони; інформаційно - комунікаційні технології; нові матеріали та нанотехнології; енергетика та енергоефективність; машинобудування; приладобудування; технології будівництва та транспортні засоби; охорона здоров'я; раціональне природокористування.

Отже, значним стимулом для розвитку академічного підприємництва є поява новітніх економік, зокрема, таких як економіка знань, цифрова економіка, sharing economic, цифрова освіта і науки та ін. Україну, яка за своїм територіальним розташуванням знаходиться в серці Європи, це не просто стимулює, а зобов'язує зайняти провідне місце в центрі європейської підприємницької культури. А це можливо завдяки академічному підприємству як засобу реалізації університетського потенціалу у регіональному та глобальному вимірах. Зміна звичної для нас моделі університетської професійної діяльності та усвідомлення того, що університети є повноцінними та значущими елементами ринкової структури дозволить Україні включитися в глобальну конкуренцію в науці.

Література

1. Розвиток академічного підприємництва в закладах вищої освіти та наукових установах України: Круглий стіл (м. Київ, 16 травня 2019), відп. ред. Д.Ю. Чайка. К., 2019. 128 с.

2. Кульчицький І.І., Кульчицький О.І. Можливості і виклики щодо розвитку інноваційних середовищ в університетах та НДІ у контексті євроінтеграційних реформ в Україні. Розвиток академічного підприємництва в закладах вищої освіти та наукових установах України: Круглий стіл (м. Київ, 16 травня 2019), відп. ред. Д.Ю. Чайка. Київ, 2019. С. 5-9.

3. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: mon.gov.ua/ua/nauka.